

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО, АРХІВОЗНАВСТВО

УДК 002-659-2

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.2/32>

Данькевич Ю. В.

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Головченко М. М.

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

ДОКУМЕНТАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ ПИТАНЬ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано законодавчо-нормативну базу, що регламентує права осіб України, які стали вимушеними переселенцями у зв'язку із збройною агресією російської федерації. На сьогодні, держава має потужну законодавчу базу, що охоплює усі можливі аспекти перебування громадян не лише на території України, а й у країнах Європейського Союзу. На час написання статті, за офіційною інформацією Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, офіційно зареєстровано 4 867 106 ВПО, а за міжнародними оцінками кількість внутрішніх переселенців перевищує 7 мільйонів громадян. За повідомленням Укрінформу, у межах Проекту Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка сталих рішень. Фаза II» з вересня по грудень є оновлений проєкт Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення до 2024 року. Також, видання підкреслює, що така кількість біженців, за підсумками ООН, є найбільшою після Другої світової війни.

Важливим у межах документної комунікації є і набрання чинності з травня 2023 року Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України». Законом визначено правові та організаційні засади за пошкодження та знищення окремих видів майна внаслідок як бойових дій, так і диверсій та терору країни-агресора. У статті 4 Закону прописано алгоритм подання заяви щодо компенсації на знищений об'єкт нерухомого майна.

З огляду на захист цивільного населення та військових нами, також, були проаналізовані у статті окремі положення Женевської конвенції, ухваленої у серпні 1949 року.

Ключові слова: законодавчо-нормативна база, тимчасово переміщені особи, тимчасово окуповані території, соціальне забезпечення, права і свобода громадян України, країни Європейського Союзу, формування державної політики.

Постановка проблеми. Збройна агресія російської федерації, тривалі ракетні обстріли, неможливість жити за неконституційними законами, стали причиною того, що громадяни України вимушені були покинути території, на яких проживали. Саме тому в Україні було розроблено і триває процес законодавчого підкріплення права громадян України – вимушених переселенців з тимчасово окупованих територій. Також,

у статті наголошено на документі, що обумовлює статус громадян України у країнах Європейського Союзу. Проте йдеться виключно про тих громадян, які опинилися на території ЄС після 24 лютого 2022 року.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останнього року проблема комунікацій у період воєнного стану порушувалася у численних наукових статтях та дослідженнях, зокрема,

С. Литвин, С. Шило, С. Бортник, Н. Залеток, Є. Чорноморець, О. Славна та багатьох інших.

Постановка завдання. Завдання статті – дослідити та проаналізувати сучасну документну базу, що регулює права і захист вимушених переселенців на території України та у країнах Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. На державному рівні, відповідно до Наказу № 56 Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України станом на 20 лютого 2023 року було внесено зміни у перелік територій, що є тимчасово окупованими російською федерацією або на яких ведуться (велися) бойові дії [9]. Перелік територій, на яких «ведуться (велися), бойові дії або тимчасово окуповані» складає 181 сторінку. За нашими підрахунками, на час написання статті, березень 2023 року, до переліку увійшли такі території: Автономна республіка Крим (з 20.02.2014 року), частини та окремі райони Дніпропетровської області (Нікопольський район, 2022 рік), Донецької області (2022 рік), Запорізької області (період з лютого-березня 22 року), Луганської області (частина районів з 2014 року – частина з 2022 року), Миколаївської області (ряд сіл Миколаївського району з 24.02.22) Херсонської області (зокрема, Генічевський, Скадовський, Каховський райони з 24.02.22), м. Севастополь (20.02.14). Тобто, до інформації в оновленому переліку територій «можливих та активних бойових дій увійшли населені пункти в Дніпропетровській, Донецькій, Миколаївській, Сумській, Харківській, Херсонській, Чернігівській, Запорізькій і Луганській областях» [9].

Відповідно до тексту Наказу, право на виплати «мають особи, які виїхали з населених пунктів, що включені до переліку як території:

- 1) можливих бойових дій,
- 2) активних бойових дій,
- 3) тимчасово окуповані російською федерацією, на яких не визначена дата завершення бойових дій (дата припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації рф» [9].

Повноваження щодо соціального забезпечення, прав і свобод внутрішньо переміщених осіб покладено й на Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. У Положенні Постанови № 376 Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 р. про Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (далі – Мінреінтеграції) [11] вказано, що основними завданнями є:

1. Забезпечення та формування державної політики з таких питань: «тимчасово окупованої території та захисту прав населення, що на ній проживає, кінцевою метою якої є їх реінтеграція в єдиний правовий, інформаційний, соціально-економічний, культурний, освітній простір України (далі – реінтеграція); відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону України; внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон (далі – особи, які виїхали за кордон), сприяння реалізації їх прав і свобод та створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання; дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України; координації діяльності з надання гуманітарної допомоги цивільному населенню під час збройного конфлікту; відновлення та розбудови миру».

2. Участь у формуванні та реалізації державної політики.

3. Сприяння «реалізації прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території, а також прилеглих до неї територіях» тощо [11].

Також, аналізованою нами Постановою передбачено не лише організація, а й контроль, облік, координація, регулювання, адміністративне регулювання та планування заходів, що сприяють поширенню та обміну інформації з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями на безоплатній основі. Саме у підпорядкуванні Мінреінтеграції є і забезпечення виконання органами виконавчої влади міжнародних зобов'язань України щодо Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року у частині «захисту жертв війни та інших норм міжнародного гуманітарного права» [5]. У частині I Загальних положень Конвенції, стаття 2, наголошується на тому, що документ «застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни» [5].

Маємо наголосити, що, на жаль, офіційно підтверджені випадки кричущих порушень з боку російської федерації статті 3 Частини I Конвенції, де вказано, що «з особами, які не беруть активної

участі в бойових діях, у тому числі з особами зі складу збройних сил, що склали зброю, а також із тими, хто hors de combat унаслідок хвороби, поранення, затримання чи з будь-якої іншої причини, поводяться гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої слугують раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії» [5]. У Частині II Конвенції передбачено «Загальний захист населення від деяких наслідків війни» у статтях 13–26, Частині III «Статус осіб, які перебувають під захистом, та поводження з ними» [5].

Одразу маємо статтю 27 Розділу I, в якій йдеться, що «особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу» [5]. Тобто, знову, із численними доказами доводиться, що російська федерація у XXI столітті порушує усі міжнародні норми і права, прописаних у документах (стаття 49): «забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно від того, окупована вона чи ні» [5].

Окрім того, Конвенцією передбачено й місця інтерв'ювання, харчування, одяг, гігієна та медична допомога, релігія, інтелектуальна та фізична діяльність, приватна власність та фінансові ресурси, керівництво та дисципліна, зрештою, відносини із зовнішнім світом. Є сподівання, що незабаром будуть виконані положення Глави IX «Карні та дисциплінарні санкції» Конвенції [5].

Підпорядкованими органами влади Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій є Державна служба України з питань Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (у стані ліквідації), Державне агентство України з питань відновлення Донбасу. Діяльність Державного агентства України з питань відновлення Донбасу регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 655. Так, у статті 1 Постанови вказано, що основними завданнями Агентства, з-поміж усіх інших, є участь «в установленому законодавством порядку у забезпеченні соціального захисту, а також соціальної та професійної адап-

тації осіб, які у зв'язку з проведенням антитерористичної операції переміщуються з районів проведення антитерористичної операції або проживають на території Донецької та Луганської областей (далі – переміщені особи); забезпечення розвитку промисловості Донецької та Луганської областей» [12].

Станом на 2023 рік, Державна служба з питань Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та Державне агентство України з питань відновлення Донбасу 20 квітня 2016 року об'єднали та утворили Міністерство з питань тимчасово окупованих територій. Надалі, 11 березня 2020 року Кабінетом Міністрів України було ухвалено Постанову № 212 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» [13]. В ухвальній частині Постанови йдеться про те, що скасовується «рішення про реорганізацію Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб шляхом приєднання до Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб» [13]. Надалі, Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб перейменовується на Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Проте, працюючи із сайтами, й досі йде посилання на Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб й окреме посилання на Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, що вносить деяку плутанину у назвах Міністерств.

Але, в аналізованій нами Постанові № 212 прописано, що Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України «забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях та тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя» [13]. Наступним важливим кроком у міждокументальній комунікації стало призначення Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. За інформацією з Урядового порталу від 21 травня 2022 року, уповноважений є «посадовою особою Мінреінтеграції, на яку покладено обов'язки щодо координації розшуку зниклих та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин». Уповноважений підпорядковується Віце-прем'єр-міністрові України – Міністру з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій» [15].

У статті 2 Розділу I Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» визначено статус таких осіб, відповідно, у попередній статті 1 цього ж Розділу чітко на державному рівні розроблено е-базу даних єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Е-база даних «призначена для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної Законом інформації про осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, їх невпізнані останки, наявність чи відсутність рішення суду про визнання осіб, зниклих безвісти, безвісно відсутніми або оголошення померлими, а також інших даних, що використовуються для забезпечення обліку осіб, зниклих безвісти, з метою їх розшуку» [15]. Вже у Розділі II обґрунтовані як права особи, зниклої безвісти за особливих обставин, громадянина України, так і громадян інших держав.

Щодо громадян України, то вони мають «усі права, гарантовані Конституцією та законами України, право на всебічне розслідування обставин її зникнення та встановлення її місцеперебування» [15]. У Законі, також, йдеться про те, що саме «держава зобов'язана вжити всіх можливих заходів для розшуку особи, зниклої безвісти за особливих обставин» [3]. Ще одним головним пунктом Закону є й те, що «права та інтереси особи, зниклої безвісти за особливих обставин, а також її майно підлягають захисту до моменту припинення її розшуку у порядку, передбаченому цим Законом, або оголошення її померлою відповідно до законодавства» [3]. У випадку з особою, зниклою безвісти за особливих обставин на території України, яка є громадянином іншої держави, «Національна поліція України зобов'язана в установленому законодавством порядку повідомити уповноважені органи держави, громадянином якої така особа є, про факт її зникнення та про результати її розшуку» [3].

В аналізованій нами документній комунікації повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України на часі є й створення посади Уповноваженого з питань внутрішньо переміщених осіб. Затвердження посади відбулося 28 червня 2022 року. У Постанові Кабінету Міністрів України про призначення Уповноваженого констатується, що «після повномасштабного російського вторгнення майже третина українців були вимушені покинути свої домівки – Держава реагує на це, створюючи інституційні засади для допомоги внутрішньо переміщеним особам» [16]. На державному рівні, статус Уповноваженого при-

рівняно до посади заступника Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України із подальшою координацією формування і реалізації державної політики щодо внутрішнього переміщення.

На практичному втіленні документних комунікацій, окремо хочемо наголосити на важливості роботи Урядових програм із тимчасово переміщеними особами на території України. Службою Віце-прем'єр-міністра України у частині, відповідальній за ментальне здоров'я громадян – вимушених переселенців з Харківської, Донецької та Луганської областей, на території Полтави навесні 2023 року було розпочато роботу дев'ятого Центру допомоги врятованим, що надає комплексну соціально-психологічну підтримку людям, постраждалим внаслідок війни, зокрема, внутрішньо переміщеним особам. За поданою офіційною інформацією, Центр допомоги врятованим – місце, де «юристи допоможуть вирішити будь-які питання з оформленням, відновленням, отриманням документів, психологи нададуть консультації, а кейс-менеджери допоможуть вирішити індивідуальні випадки, з якими стикнулися постраждалі від війни» [17].

Безпосередньо фахівці Центру, що, знову ж таки, є безумовно вкрай важливо у час війни, з-поміж психологічної допомоги та реабілітації, нададуть юридичну та фізичну допомогу, підтверджену документаційно, з гуманітарних, житлових питань, питань з пошуку роботи та влаштування дітей до навчального закладу. Хочемо відмітити, щодо доступності та подачі інформації, оскільки, одразу на Урядовому порталі розміщені графіки й місця роботи в інших регіонах України, із зазначенням телефонів [17].

Важлива комунікаційна документна підтримка й тих громадян України, які залишили територію у зв'язку із військовою агресією російської федерації. Так, за офіційними документами, опублікованими на сайті Консульства України, на території Європейського Союзу переміщені особи мають право перебувати у межах регулювання правового статусу іноземців, а саме:

- у межах безвізового режиму на термін до 90 днів (за наявності дійсного біометричного паспорта громадянина України для виїзду за кордон);
- у статусі особи, якій надано тимчасовий захист в ЄС на термін до 1 року відповідно до Імплементативного рішення Ради ЄС № 2022/382 від 4 березня 2022 року [14].

Проте необхідно зазначити, що кожна країна Європейського Союзу має власне законодавче

обґрунтування статусу особи, якій надано тимчасовий захист, із наголосом, що особи прибули із районів збройного конфлікту після 24 лютого 2022 року. У цілому, тлумачення тимчасового захисту переміщених осіб розглядається як таке, що не прирівнюється до статусу біженця, але, за бажанням, можна у будь-який час подати заяву та отримати цей статус. Нижче, на сайті перераховані особи, яким надається тимчасовий захист до 24 березня 2024 року із продовженням, на яке вплине ситуація в Україні. Права осіб із тимчасовим захистом включають: дозвіл на проживання; доступ до роботи; доступ до освіти: діти до 18 років мають право навчатися в навчальних закладах на тих же умовах, що й громадяни країни перебування; забезпечення житлом; доступ до соціального забезпечення; доступ до медичного обслуговування; доступ до інформації про тимчасовий захист; можливість отримання статусу біженця; можливість повернутися до держави громадянства у будь-який час [14].

У комунікаційному плані, на сайті Міністерства закордонних справ України подано розлогу актуальну інформацію щодо усіх категорій осіб,

вимушених виїхати з території України. Актуальна інформація включає не лише перелік необхідних документів, а має телефони та е-адреси, за якими можна звертатися у разі потреби.

Висновки і пропозиції. У статті нами було проаналізовано стан сучасної законодавчо-нормативної, що охоплює умови проживання тимчасово переміщених громадян України. На часі набирає чинності Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України». Тому вважаємо, що й надалі триватиме дослідження та аналіз документів, пов'язаних із повномасштабним вторгненням. Саме ці дослідження можуть стати у майбутньому частиною монографії, присвяченій документно-комунікаційним процесам захисту вимушених тимчасово переміщених осіб.

Список літератури:

1. Державна служба України з питань Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. (Постанова втратила чинність. Офіційний вісник України, 2015 р., № 78, ст. 2616). URL: <https://regulation.gov.ua/catalogue/regulators/id28/functions>
2. Державне агентство України з питань відновлення Донбасу. URL: <https://regulation.gov.ua/catalogue/regulators/id64/functions>
3. Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин». Редакція від 27.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>
4. Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України». Прийняття від 23.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text>
5. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. Женева, 12 серпня 1949 року. Редакція від 08.02.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
6. Конституція України. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. URL: <https://regulation.gov.ua/catalogue/regulators/id128/functions/page-2>
8. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL: <https://minre.gov.ua/>
9. Наказ №56 «Про затвердження Змін до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» від 02.20.23. URL: <https://minre.gov.ua/2023/03/01/pro-zatverdzhennya-zmin-do-pereliku-terytorij-na-yakyh-vedutsya-velysya-bojovi-diyi-abo-tymchasovo-okupovanyh-rosijskoyu-federacziyeyu/>
10. Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією. URL: 3_perelik_zatverdzhennyu_nakazom_56_iz_zminamy.pdf
11. Постанова про Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 8 червня 2016 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF?test=Z6uMfmSaRbiBT3oMZi5yLczLHQISgseT.BZPY4.#Text>

12. Постанова № 655 Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р «Положення про Державне агентство України з питань відновлення Донбасу» (втратила чинність. Офіційний вісник України, 2014 р., № 97, ст. 2780). URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id8525>

13. Постанова № 212 Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212-2020-%D0%BF#Text>

14. Права, можливості та обов'язки громадян України, які виїхали до ЄС через війну. URL: <https://edinburgh.mfa.gov.ua/news/prava-mozhливosti-ta-obovyazki-gromadyan-ukrayini-yaki-viyihali-do-yes-cherez-vijnu>

15. Урядовий портал. Кабінет Міністрів України призначив Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kabinet-ministriv-priznachiv-upovnovazhenogo-z-pitan-osib-zniklih-bezvisti-za-osoblivih-obstavin>

16. Урядовий портал. Кабінет Міністрів України призначив Уповноваженого з питань внутрішньо переміщених осіб. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-stvoriv-posadu-upovnovazhenogo-z-pitan-vnutrishno-peremishchenih-osib>

17. Урядовий портал. У Полтаві розпочав роботу Центр допомоги врятованим. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-poltavi-rozпочav-robotu-tsentru-dopomohy-vriatovanym>

18. Укрінформ. В Україні офіційно зареєстрували 4 867 106 переселенців. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3649695-v-ukraini-oficijno-zareestruvali-4-867-106-pereselenciv.html>

Dankevych Yu. V., Holovchenko M. M. DOCUMENTARY COMMUNICATION BETWEEN THE BODIES OF STATE AUTHORITY AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ON THE ISSUES OF TEMPORARY OCCUPIED TERRITORIES AND INTERNALLY DISPLACED PERSONS OF UKRAINE

The article analyzes the legislative and regulatory framework that regulates the rights of Ukrainians who became forced migrants in connection with the armed aggression of the Russian Federation. Today, the state has a powerful legislative framework that covers all possible aspects of the stay of citizens not only on the territory of Ukraine, but also in the countries of the European Union. At the time of writing, according to the official information of the Ministry of Reintegration of the Temporarily Occupied Territories of Ukraine, 4,867,106 IDPs are officially registered, and according to international estimates, the number of internally displaced persons exceeds 7 million citizens. According to Ukrinform, within the framework of the Council of Europe Project «Internal displacement in Ukraine: development of sustainable solutions. Phase II» from September to December is an updated draft of the State Policy Strategy on Internal Displacement until 2024. Also, the publication emphasizes that such a number of refugees, according to the results of the UN, is the largest since the Second World War.

Important within the scope of document communication is the entry into force from May 2023 of the Law of Ukraine «On compensation for damage and destruction of certain categories of immovable property as a result of hostilities, acts of terrorism, sabotage caused by the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, and the State Register of Property, damaged and destroyed as a result of hostilities, terrorist acts, sabotage caused by the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine». The law defines the legal and organizational principles for damage and destruction of certain types of property as a result of hostilities, sabotage and terror of the aggressor country. Article 4 of the Law prescribes the algorithm for submitting an application for compensation for a destroyed object of immovable property.

With regard to the protection of the civilian population and the military, we also analyzed in the article certain provisions of the Geneva Convention, adopted in August 1949.

Key words: legislative and regulatory framework, temporarily displaced persons, temporarily occupied territories, social security, rights and freedoms of citizens of Ukraine, countries of the European Union, formation of state policy.